

VERBOUWING

DOOR BERT BAKKER

"JE BENT STAPEL!"

„Dank je,” antwoordde hij ironisch.

„Je bent volslágen stápel, stápel en nóg eens stapel.” Ze zei het driftig.

„Ja, ik hóór je wel,” kwam hij kalm.

Thea stond op. Bij de deur keerde ze zich om, riep met schorre, overslaande stem: „Je boort onze heele zaak den grond in met je miserabelen hoogmoed. Láát die vent verbouwen, láát 'm een kasteel d'r neerplakken, een kathedraal, een winterpaleis, moet jij dan altijd nóg beter, 'm overtréffen, de loéf afsteken?”

Ze ratelde; ze stikte haast van drift.

„Nóg meer?” vroeg hij tergend.

Het antwoord bleef uit. Dreunend sloeg de deur dicht. Sep bleef alleen. Hij ging zitten achter z'n bureau, zette rustig z'n eindelooze becijferingen voort.

Diep in den nacht stond hij op.

En boven lag Thea, mét behuilde oogen.

De vrede en de éénheid in huis waren zoek. De vrede tusschen hun hárten was zoek.

Sedert hun straat was vermeerderd met het perceel van een concurrent, pal tegenover hun eigen zaak, was het begonnen: de wedstrijd in 't klanten afwinnen.

Maar het gevolg was tenslotte geweest onrust in huis, verwijdering tusschen Thea en Sep.

Ze waren twee jaar geleden vol geestdrift begonnen: een comestibles-zaak in de nieuwe wijk.

Vier jaar van hun huwelijk was Sep knecht geweest, ondergeschikte.

Maar toen Thea's vader stierf en haar een gering kapitaaltje had nagelaten, waren ze zelf begonnen.

En nieuwe zaak in een nieuwe buurt.

En de boel floreerde. De klanten kwamen grif. „De Zuidvrucht” spaarde hen reizen naar het centrum van 't dorp, die ze vroeger moesten ondernemen in regen en wind.

En Sep maakte 't ze gemakkelijk. Hij bracht al het bestelde altijd aan huis, eerst zelf. Later nam hij een jongen.

En 's avonds, als 't druk liep, tusschen zes en acht, hielp Thea mee in de winkel.

Sámen maakten ze Zaterdagavond na sluiting de kas op. Sámen waren ze elke week weer tevreden met de behaalde winst. Sámen begonnen ze telkens vol moed en met God de nieuwe week.

En samen waren ze gelukkig.

En toen kwam de splijtzwam.

Toen kwam de onrust en met de onrust het elkaar-niet-meer-verstaan, de verwijdering.

Dat alles kwam met den concurrent.

Het pand tegenover „De Zuidvrucht” stond leeg, al maanden leeg. „Ongezellige boel,” vond Thea, „altijd die blinde ramen — wit-bekalkt, besmeurd en beschreven.”

En ze waren beiden blij, toen er een raam-biljet achter werd gehangen met: verhuurd.

Maar hun vreugde veranderde in schrik, toen de nieuwe bewoner een concurrent bleek te zijn.

In 't begin merkten ze er weinig van.

De gewone klanten bleven trouw.

Waarom zouden ze veranderen?

Sep de Boer was goed en niet duurder.

Maar zoodra de portemonnaie in 't gedrang komt, is

er niets waar minder op te rekenen valt, dan op de massa.

Dat bleek ook nu.

Seps concurrent verlaagde z'n prijzen van méér dan één artikel. En Seps klanten, die die waren tot dusver bij hém bestelden, lieten dat voortaan na.

Ze zeiden er de reden niet altijd bij, maar Sep begreep óók zonder uitleg.

Sep werd somber, onrustig. Hij voelde, dat hij terrein verloor. En hij wilde niet verliezen.

Thea's hulp, Thea's ijver en onverwoestbaar optimisme, Thea's onuitroeibare moed, ze hielden hem er niet bovenop.

Sep begon stug te worden. Hij werd gesloten. Hij liet Thea buiten de zaken, meer en meer. Hij verlaagde prijzen, zonder dat ze 't wist. Hij kocht nieuwe artikelen, zonder dat hij met haar overlegde.

Thea zei er in 't begin niets van; ze vond het verdrietig, maar liet Sep z'n gang gaan.

Het zou wel anders worden; het zou weer goed worden. Tè lang hadden ze alles samen gedaan, dan dat dat nu plotseling zou ophouden.

Sep moest deze teleurstelling verduwen. Hij moest er overheen, dat zijn haan niet uitsluitend koning kon kraaien, maar dat hij z'n plaats met anderen moest deelen. En Thea berustte.

Ze bleef haar hulp geven, ook nu Sep er minder, of soms heelemaal niet naar vroeg.

Sep kwam over de teleurstelling niet heen. Het was of Thea's nabijheid hem hinderde, of haar blijmoedigheid hem hard maakte.

Sep verbeet z'n woede, als nieuwe ergernissen hem ontmoetten.

Sep voerde het cadeau-systeem in, omdat z'n concurrent het deed.

Sep verloor op artikelen, omdat hij zijn prijzen nóg onder die van z'n concurrent wilde houden.

Sep hield z'n étalage 's avonds — na sluitingsuur — langer verlicht dan z'n concurrent.

Maar Seps klantenaantal groeide niet. Z'n lichtrekening was aanmerkelijk hooger dan vroeger. Z'n waren werden minder.

En behalve dat verloor Sep zelf z'n blijmoedigheid, z'n geluk.

Z'n ijver verslapte niet, integendeel, maar groeide uit verzet, uit nijd, uit afgunst.

Thea zag het met zorg. Ze probeerde met Sep te praten, hem te overtuigen, dat het zóó niet ging, dat z'n concurrent waarschijnlijk kráchtiger wapens bezat, misschien langer uithoudingsvermogen.

Ze wees hem zachtmoedig op Christus' gebod: hebt elkander lief, zegent hen, die u vervloeken.

En ze wees hem op het goed recht van den overbuurman óm te concurreren.

„Dat je concurreert, Sep, is niets, maar we moeten het met éérlijke middelen en met de ons beschikbare middelen doen. En doe je dat niet, dan ga je er onder, materieel en geestelijk.”

Sep luisterde in 't begin, eerst onwillig, later met driftige interrupties en op 't laatst tergend kalm, sarcastisch. Hij ging z'n gang.

En tusschen hen werd de brug van liefde en éénheid en vertrouwen weggespoeld en begonnen ze los naast elkaar te leven.

Seps hart dreef van het hare weg, stroomloos en zonder stuur.

Een klein bericht over een verbouwings-aanbesteding had de haat in Seps hart hooger doen laaien.

VISSCHERSHAVEN TE IJMUIDEN

Naar een houtsnede van B. Kamp

Het bericht betrof de verbouwing van het winkelpand „Del Monte,” Tulpstraat 64, eigenaar W. A. van Stoep. „Heeft die kerel het pand nog gekocht ook en laat et nou al ombouwe.”

Sep liep er dagen mee rond, somberder, geslotener, prikkelbaarder dan ooit.

Hij praatte er met Thea niet over.

Maar op een middag, toen ze van tafel wilde opstaan, zei hij bruusk: „Ik ga verbouwen. We zullen es zien, wie 't wint. Sep heeft een harde kop.”

Méér niet.

Vóór Thea gelegenheid had tot antwoorden, was hij in den winkel.

Ze dacht onder haar werk: „Zoo'n vaart loopt het niet. Hij is wijzer.”

Maar èrg overtuigd voelde ze zich niet.

Toch hielp ze even blijmoedig en rustig 's avonds met bedienen als altijd.

Sep praatte er niet meer over.

Maar met zorg zag ze hem na sluitingsuur en ook de volgende avonden gebogen over veel papieren op z'n bureau, cijferreeksen maken, prevelend tellen.

En op een avond zette hij een streep en zei: „Ik ben er. Ik doe et. We nemen een hypotheek en bouwen uit. Indirect licht, nieuwe betegeling en een modern interieur. Het krastraam hooger en een goede lichtreclame buiten.”

Het klonk kalm en overtuigd.

Thea wist: het stond bij hem vast. Het zou gebeuren. En toèn was ze uitgevallen. Voor 't eerst, maar wit van drift. Ze had hem z'n hoogmoed striemend verweten. En op z'n tergend kalm antwoorden de deur dreunend dichtgesmeten.

Huilend was ze naar boven gerend, op bed gaan liggen, tot slaap barmhartig haar ooggen sloot.

Den volgenden morgen had ze — uiterlijk kalm en beheerscht — gezegd: „Je moet het zelf weten, Sep, maar wanneer je dit krankzinnige en onverantwoordelijke plan niet laat varen, steek ik geen hand in den winkel meer uit. Dan moet je zelf het risico maar dragen en je zaken opknappen.”

„Een loffelijk streven,” had hij hard geantwoord.

Maar hij had over de verbouwing niet meer gesproken. Hij zat 's avonds in 't kantoortje achter den winkel, kwam even thee drinken en kwam laat na haar boven.

Aan den overkant begon het getimmer.

Achter in de kamer kon ze het kloppen van de hamers hooren, den wilden deun, die Sep razend van drift maken kon.

Hij kon niets meer hebben, viel over alles uit, snauwde tegen haar en de klanten.

Z'n gezicht stond den langen dag door norsch en verbeter. En naarmate de boel aan den overkant opschoot, in de verf gezet werd en de heropeningsdag naderde, werd hij onrustiger.

Thea streed in de stilte om behoud van haar liefde en haar geloof in zijn liefde.

Ze bad voor zijn geslingerd hart, dat hachelijk balanceerde.

Ze roeide elken dag moeilijker op tegen den stroom van tegenspoed, die dreigde haar onder te slaan.

En op de heropeningsdag van „Del Monte” — toen de bloemstukken bezorgd en in de kast gerangschikt werden, toen de klanten af en aan liepen, nam ze zonder veel woorden Sep het werk uit handen, liet hem over aan z'n onrust en z'n verwarde denken.

Ze dacht niet meer aan haar bedreiging.

Een wonder gevoel van vrede stond in haar op.

Ze was zelf een wonder.

Ze wist — licht en zeker — God zou den weerstand wegnemen uit Seps hart.

Een half jaar van telkens weerkerende onrust en twijfel over Seps plannen, waarvan ze nóg nooit wist, of hij ze nog koesterde, of — zonder haar — in stilte uitvoerde, ging aan hen voorbij.

Tot een nieuw bericht alles anders maakte.

Onder de lijst van faillissementen stond de naam van W. A. van Stoep.

Sep las de krant. Thea verstelde.

Sep zei nooit meer dan 't hoog-noodige. Dat was al sedert maanden zoo.

Maar nu, opeens, en het leek of 't hem ontviel, zei hij kort, trillend, nerveus: „Kijk, hier, Stoep ligt d'r onder.”

Ze hoorde den schrik in zijn stem, nam de krant van hem over, las en legde ze toen peinzend neer.

„Verschrikkelijk, Sep, arme kerel.”

Sep antwoordde niet.

Hij stond op, liep de kamer uit.

Ze hoorde hem rommelen, in den winkel, later op den zolder.

Hij had niets te doen. Ze wist het. Maar hij wilde zich schuil houden. Hij kon niet bij haar zijn. Hij ontweek haar, om zijn trots te overwinnen.

En ze wachtte stil.

Tegen tien kwam hij terug.

Nog zei hij niets, maar liep onhandig en wat schuw rond. Ze merkte het in al z'n doen en laten. In de manier, waarop hij de kachel verzorgde, wat hij sinds maanden niet gedaan had, in zooveel andere dingen.

Maar dit stille bezig-zijn was haar meer waard, dan woorden.

En — na eenige aarzeling, omdat ze het zoolang had moeten nalaten — vroeg ze, toen hij weer stil stond: „Zullen we naar boven gaan?”

„Ja,” antwoordde hij kort, maar het klonk zóó blij en vast en licht, dat ze wist: ik heb hem terugontvangen. De brug tusschen ons is hersteld. Het was Gods tijd.

Het pand aan den overkant stond weer blind, met bekalkte en beschreven ramen.

Alleen de naam en de verbouwing herinnerden aan den vorigen bewoner.

Sep wist nu de oorzaak: hypotheek-opname zonder zekerheid van terug te kunnen betalen.

De verbouwing was een looze geweest.

Thea en Sep stonden samen in de drukke avonduren weer achter de toonbank.

Net als altijd, maar ook heel anders dan altijd.

Ze hadden de éénheid herwonnen en het geluk en de liefde, die alle verstand te boven gaat.

Samen zaten ze den eersten Zaterdagavond na het bericht in de krant gebogen over de week-rekening.

En ze wisten: zoo zou het voortaan áltijd zijn.

Met God en met moed begonnen ze de nieuwe week.

GEDACHTEN

Men heeft niet steeds te kort aan geld als men weinig bezit, maar men heeft meestal niet genoeg, als men veel heeft.

Er zijn lasten, die ons leven lichter maken.